

La pandemia de la desigualdad. Una antropología desde el confinamiento

José Mansilla
Barcelona: Bellaterra Edicions, 2020

No tothom s'ha adonat que la pandèmia no ha afectat a tots i totes de la mateixa manera. La situació prèvia de les persones i de les famílies senceres ha marcat el desenllaç en forma d'emergència social que s'està vivint. I és que els costos de les mesures de limitació de moviment per a un sector de la població per al qual és literalment vital poder sortir de casa són molt més elevats que per a altres persones, tal com ens explica l'obra de José Mansilla.

Els professionals de l'acció social, els de l'educació social i el treball social vam saber des del primer minut que això era una crisi social paral·lela a la sanitària. Massa van trigar alguns mitjans de comunicació a adonar-se'n ja que molts mitjans només imaginaven els habitants del país com de classe mitjana, blancs i nascuts "aquí". I és que el llibre ens relata com l'heroïcitat dels uns va suposar la supervivència, una altra vegada literal, dels altres.

Mansilla ens explica els quatre primers mesos de pandèmia des de la fragilitat d'un sistema que abandona encara més aquell al qual no l'ha deixat entrar-hi. Ens ho relata des d'una perspectiva que ens deixa ben clar que, des d'allò individual, la mirada sobre la pandèmia és molt limitada, però també ho és des d'allò global si això ens porta a no fi-

xar-nos en determinades realitats que ja venien de situacions d'exclusió i de vulneració de drets tan bàsics com el de tenir un habitatge i un treball digne.

El text aporta moltíssima informació en forma de dades que han anat veient la llum durant els primers mesos de pandèmia. Ho fa de forma ordenada i acaba sent un molt bon relat a partir de la recopilació de recerques i esdeveniments que calia publicar. Ens descobreix com les desigualtats i les situacions d'exclusió social s'han accentuat en poques setmanes i potser encara políticament no s'ha volgut reconèixer la magnitud de l'impacte del virus a la vida quotidiana de moltes persones al nostre voltant. Si els hospitals han hagut de rendir molt per sobre del que és habitual i improvisar espais d'emergència, encara estem esperant la reacció política per reduir el cop social que això suposa.

La pandemia de la desigualdad no es deixa temes essencials com la discussió sobre el control social a què hem estat sotmesos amb l'argument de la seguretat i la salut, que està tenint implicacions psicològiques en moltes persones. Imposicions en forma de decisions polítiques que no han deixat de tenir també crítiques des d'alguns sectors, molts dels quals han insistit en aspectes com haver oblidat per complet els infants, que han tingut durant molts dies menys llibertat de moviment que els gossos. Sense obli-

dar les noves formes de treball que han envaït els espais privats amb el relat romàntic del teletreball.

I, per descomptat, un llibre de Mansilla no podia deixar-se les qüestions relatives a l'espai públic. A més, ho fa amb una introducció teòrica que deixa autors com a lectures pendents per poder comprendre millor el que explica i el que encara ha de venir en aquesta matèria. Amb tot, amb aquest temps de recorregut de pandèmia, n'hi prou per a fer-nos fixar la mirada en molts detalls i ens ajuda a comprendre el que ha passat, des d'aquesta perspectiva, durant aquests mesos passats. L'anomenada distància social ha generat canvis importants en moltes ciutats. D'altres no ho han fet, però totes coincideixen en la revalorització de l'espai en els carrers especialment si és per a apropiar-se de manera individual i privada per fer-hi negoci. De fet, mentre l'autor tancava l'obra, la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona ja s'havia organitzat per fer un comunicat contra l'*ampliació indiscriminada de terrasses*.

I és que la força veïnal en temps postcovid-19 serà fonamental tenint en compte que els grans poders voldran aprofitar les situacions per exigir flexibilitat amb motius privats que aniran en contra del bé comú. Ha passat sempre, però una crisi sempre és una bona excusa per prendre encara més espai públic de ma-

nera permanent. Perquè tots sabem que tirar enrere aquest tipus de mesures, als ajuntaments, els costarà molt.

Aquest bé tan preuat per als comerciants pot arrabassar a veïns i veïnes el dret a l'ús de bona part de la ciutat i en molts casos, tal com passa en l'actualitat, pot destrossar drets tan bàsics i universals com l'accessibilitat necessària per poder-se moure per la ciutat de manera segura. En aquest sentit, el llibre ens provoca el debat sobre la suposada democratització de l'espai públic en els nostres barris.

En ciutats properes a la capital catalana com L'Hospitalet de Llobregat, protagonista a l'inici dels rebrots de juliol i amb el quilòmetre quadrat més dens d'Europa, ni tan sols hi ha discussió pública ni transparent sobre la situació de l'espai públic després de l'intent fallit d'obrir carrers algun cap de setmana durant el desconfinamiento. Alguns desitgem que Mansilla, en un futur proper, pugui aprofundir en la segona ciutat de Catalunya perquè ha tingut moltes situacions per analitzar des de l'antropologia tan propera i quotidiana que sempre ens ofereix.

L'autor ens deixa clar que les nostres poblacions no haurien de ser iguals en l'era postcovid-19 i ens convida a somiar amb una clara aposta per una vida més sostenible en contra del discurs únic dels lobbies del motor, per exemple. I és que,

efectivament, com explica en alguns fragments, el poder està ja organitzat i preparat per a dir-nos com ha de ser la que ja han volgut batejar com a nova normalitat. Una normalitat que sempre ha exclòs qui se surt de la norma dictada no precisament de manera democràtica.

Per als qui seguim José Mansilla a les xarxes socials el llibre és un autèntic regal de lectura entenedora. Un relat passat pels seus ulls és el que més podíem apreciar d'un llibre que, sens dubte, es recomana per a qualsevol persona que vulgui veure el seu carrer, el seu barri, la seva ciutat o el seu món des d'una perspectiva crítica i amb la possibilitat d'arribar a entendre el que ens espera.

Oscar Martínez Rivera
Professor de la Facultat d'Educació
Social i Treball Social Pere Tarrés
Universitat Ramon Llull